

Årsrapport 2009

1. Mandat
  2. Sammensetning
  3. Møtevirksomhet
  4. Arbeidsoppgaver
-

Innledning

Den norske katalogkomité skal fungere som rådgivende organ for Nasjonalbiblioteket og bibliotekmiljøet i saker innenfor det kunnskapsorganisasjonens område. Sammensetningen av komiteen skal bidra til kontakt og samarbeid mellom de relevante fagmiljøene på området i Norge. Komiteen ledes og drives av Nasjonalbiblioteket som ivaretar leder- og sekretærfunksjonene.

1. Mandat

Den norske katalogkomité skal rådgive Nasjonalbiblioteket innen områdene katalogisering (inklusive MARC-formater) og bruk av bibliografiske data på følgende områder:

1. Koordinering og effektivisering innen fagområdet.
2. Utvikling og tilrettelegging av felles hjelpemidler, retningslinjer og standarder for katalogisering og bruken av bibliografiske data.
3. Vurdering og oppfølging av internasjonale regelverk.
4. Stimulering av forsknings- og utviklingsarbeidet innen katalogisering og bruken av bibliografiske data.

Komiteén skal dessuten:

- Rådgive norske bibliotek, dokumentasjons- og informasjonstjenester og enkeltpersoner i katalogiseringsspørsmål.
  - Bidra til at informasjon om aktuelle temaer innen katalogisering gjøres kjent.
  - Bidra til kunnskap om bruk av bibliografiske data som hjelpemiddel ved informasjonsformidling i Norge.
  - I samråd med Nasjonalbiblioteket samarbeide med relevante utenlandske organer.
-

2. Sammensetning

Medlemmene til komiteén oppnevnes for to år av gangen. Til komiteén velges en leder fra Nasjonalbiblioteket, og en representant fra hver av følgende tre faste institusjoner: Biblioteksentralen, Høgskolen i Oslo. Bibliotek- og informasjonsstudiene og BIBSYS. I tillegg kan det velges en representant fra folkebibliotek og en representant fra fagbibliotek. Komiteén kan knytte til seg spesialkompetanse når dette vurderes som nødvendig. Sekretærfunksjonen ivaretas av Nasjonalbiblioteket.

Komiteén har i 2009 hatt denne sammensetningen:
Nina Berve, Nasjonalbiblioteket, leder

Anne Munkebyaune, BIBSYS
Gunhild Salvesen, Høgskolen i Oslo, Bibliotek- og informasjonsstudiene
Kjersti Feiring Myrtrøen, Biblioteksentralen
Linda Østbye, Universitetsbiblioteket i Trondheim
Anne Børnes, Deichmanske bibliotek
Frank Berg Haugen, Nasjonalbiblioteket, sekretær

---

3. Møtevirksomhet

Det er gjennomført to ordinære møter, begge i Oslo.

---

4. Arbeidsoppgaver

Av de viktigste oppgavene/sakene i 2009 kan nevnes:

1) MARC 21 som framtidig nasjonalt utvekslingsformat

Nasjonalbiblioteket besluttet i mars 2007 å gå over til MARC 21 som nasjonalt utvekslingsformat for bibliografiske data. I 2008 kom arbeidet med en konverteringstabell mellom NORMARC og MARC 21 så langt at det ble klart hvilke metadata vi taper ved en overgang til MARC 21. Samtidig ble det klart at komitéens forslag om å løse noen av disse problemene ved å ta i bruk 9er-felt (lokale felt) i MARC 21 ikke er veldig aktuelt, da disse feltene egentlig er tenkt benyttet i det enkelte system. Systemleverandørene fikk disse funnene presentert og samtlige systemleverandører sa de uansett ville støtte MARC 21 som utvekslingsformat men ingen ville gå over til MARC 21 internt i systemene. Det å ta i bruk MARC 21 for utveksling av metadata mellom folkebibliotekene i Norge vil også være uaktuelt for noen av systemleverandørene siden det ville medføre et for stort tap av data. Høsten 2008 tok derfor Biblioteksystemleverandørene i Norge initiativ til en utredning av en 3-delt løsning:

1. MARC 21 uten bruk av lokale felter og med skilletegn der det er nødvendig.
2. Nasjonalt tillegg, i følge (ny) standard vedtatt av DNK og Nasjonalbiblioteket
3. Privat tillegg. Fritt innhold, ikke standardisert, etter avtale mellom sender og mottaker.

Det nasjonale tillegget her, var tenkt å skulle erstatte dagens utveksling mellom folkebibliotekene som er basert på NORMARC-formatet. En arbeidsgruppe med representanter fra Den norske katalogkomité/Nasjonalbiblioteket og Biblioteksystemleverandørene i Norge ble nedsatt høsten 2008. I mars 2009 avga denne arbeidsgruppen en utredning som ble behandlet på et møte i Systemleverandørgruppa.

Systemleverandørgruppa hadde betenkeligheter med den foreslåtte 3-delte løsningen og anbefalte i stedet en løsning som innebærer at:

- 1) Biblioteksystemleverandørene anbefaler at alle systemer støtter import og eksport av ren MARC21 til og fra utlandet og utenlandske verktøy.
- 2) Biblioteksystemleverandørene anbefaler at Nasjonalbiblioteket og DNK fortsatt vedlikeholder NORMARC, og at NORMARC inntil videre benyttes til import og eksport mellom biblioteksystemer på det norske markedet.

- 3) Biblioteksystemleverandørene anbefaler at det spesifiseres en XML-versjon av NORMARC basert på MarcXchange.
- 4) Biblioteksystemleverandørene anbefaler at NB lager et filter og en API til og fra NORMARC og ren MARC21.
- 5) Tillatte tegnsett for NORMARC bør være ISO-8859 latin 1 og UNICODE serialisert som UTF-8.”

Forslaget fra Systemleverandørgruppa ble behandlet i Den norske katalogkomité i april 2009. Komitéen konkluderte med at slik situasjonen er i Norge m.h.t. utveksling av data, vil løsningen som er foreslått av systemleverandørene trolig være den løsningen som både økonomisk og praktisk gir det beste resultatet. For komitéen innebærer dette:

- 1) Det utarbeides konverteringstabeller mellom NORMARC og MARC 21 begge veier.
- 2) Konverteringen innebærer tap av metadata da det ikke tas hensyn til nasjonale tilpasninger som i dag (og i framtiden) finnes i NORMARC.
- 3) NORMARC vedlikeholdes ved at det vurderes fortløpende om endringer i MARC 21 skal tas inn i NORMARC.
- 4) Endringer i NORMARC kan også gjøres ved innspill fra Biblioteksentralen og andre, uavhengig av om endringen er i henhold til MARC 21.
- 5) MARC 21 oversettes ikke.
- 6) Ved eventuelle endringer i NORMARC brukes Systemleverandørgruppa som høringsinstans.
- 7) Nasjonalbiblioteket tar ansvar for at det utarbeides verktøy for konvertering til bruk for systemleverandørene.

Komitéen anbefalte derfor at Nasjonalbiblioteket gjorde om på vedtaket fra 2007 om nasjonalt utvekslingsformat. Nasjonalbiblioteket fulgte denne anbefalingen. Arbeidet med nasjonalt utviklingsformat fortsetter i 2010.

2) Nasjonalt autoritetsregister

Nasjonalbiblioteket har i løpet av 2009 startet arbeidet med et nasjonalt autoritetsregister for personnavn og korporasjonsnavn. Komitéen er tilfreds med at denne saken endelig kommer opp. I den forbindelse har komitéen anbefalt at et slikt register bør basere seg på MARC 21 sitt autoritetsformat. Komitéen kommer til å involvere seg i arbeidet med et slikt register også i 2010.

3) Oppdatering NORMARC

Komitéen har vedtatt nye delfelter for ISSN-L i NORMARC-formatet.

4) Høringsuttalelser

Komitéen har ikke gitt noen høringsuttalelser i løpet av 2009.

5) Oversettelser

IFLAs ”Statement of International Cataloguing Principles” er oversatt til norsk av Inger Cathrine Spangen, i samarbeid med komitéen.

6) Andre saker

Nina Berve representerer komitéen i European RDA Interest Group (EURIG).

7) Katalogiserings spørsmål m.m.

Komitéen har mottatt og besvart 11 henvendelser angående katalogspørsmål. Komitéen har publisert 4 anbefalinger på hjemmesidene i løpet av 2009.

Nasjonalbiblioteket, 03.05.2010

Frank B. Haugen (sekretær)